

St.prp. nr. 1

(1993-94)

FOR BUDSJETTERMINEN 1994

Om tollavgifter

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 8. oktober 1993,
godkjent i statsråd samme dag.*

1. INNLEDNING

Finansdepartementet legger med dette frem forslag om tollavgifter for budsjetterminen 1994. Det gis innledningsvis en orientering om tollinntektene fordelt på varegrupper og land.

Det gis også en orientering om utviklingen av det internasjonale samarbeidet om tollspørsmål. Proposisjonen behandler følgende områder:

INNHOLD	
	Omtalt side
1. Innledning	1
1.1 Tollprovenyet i 1994	2
Fordeling av tollproveny på land og varegrupper	2
Provenyvirksomheter av EØS, GATT og de nye frihandelsavtaler	3
2. Den tollrelaterte del av handelspolitikken	3
2.1 EØS-avtalen og forholdet til Sveits	3
2.2 Orientering om de nye frihandelsavtalene .	4
Frihandelsavtalenes betydning for samhandelen	4
Generelle tolladministrative spørsmål	5
De enkelte nye frihandelsavtaler	6
2.3 GATT. Situasjonen i Uruguay-runden	8
2.4 EFTA-EF tollsamarbeide	8
3. Tollpreferansesystemet for utviklingsland	9
3.1 Endringer i GSP-systemet	9
3.2 Om Israel og de okkuperte områder	9
4. Det europeiske samarbeid vedrørende enhetsdokumentet for varefortolling og transitteringsordningen	9
5. Visse ordninger for tollettelser	10
5.1 Selektive tollettelser	10
5.2 Uteforedling av tekstiler	10
5.3 Tollkvoter	11
6. Tekniske endringer i tolltariffen	12
6.1 Utforming av tolltariffen	12
6.2 Oppdatering av HS-nomenklaturen	12
6.3 Rettelser i tolltariffen	12
7. Regelendringer, herunder tariffsakene ..	12
7.1 Revisjon av tolloven, forskrifter m.m.	12
7.2 Reisegodsforskriften og reisegodstariffen .	13
7.3 Tolltariffens innledende bestemmelser	14
Preferansetollbehandling § 2 nr. 3	14
Tollvekt og volum § 4	15
Fullmakt til iverksetting av endring av opprinnelsesreglene § 12	15
7.4 Søknader og forslag om endringer av tollsatsene i tolltariffen	15
Utkast til vedtak om tollavgifter	18

1.1 Tollprovenyet i 1994

Tollprovenyet i 1994 budsjettet er anslått til kroner 1.660 mill, jf. St.prp. nr. 1 (1993-94) Skatter og avgifter til statskassen.

Fordeling av tollproveny på land og varegrupper

Den gjennomsnittlige tollsats i Norge i 1992 var 3,1% veiet i forhold til importen fra land utenfor EF og EFTA. I internasjonal målestokk er de norske satser forholdsvis lave. Toll-

inntektene i 1992 var i følge statsregnskapet i overkant av 1,5 milliarder kroner. For Norge spiller toll en beskjeden rolle både handelspolitisk og statsfinansielt. Tabell 1 viser tollinntektene fordelt på varegrupper og land. Tallene i tabellen er beregnede og avviker noe fra statsregnskapet. Dette skyldes bl.a. at ikke alle vedtatte tollettelser er blitt tatt hensyn til i beregningene. Det er imidlertid korrigert for de viktigste eksisterende fritaksordninger, og beregningene antas å gi et bilde på fordelingen av tollinntektene.

Tabell 1: Tollinntekter etter varegrupper og land (mill. kr).

	EF	EFTA	USA	Japan	Sentral- og Østeuropa +SUS ¹⁾	U-land ²⁾	Andre	Total
Jordbruk og fiske-varer	106	18	14	1	9	1	6	155 ³⁾
Industrivarer								1 346
- mineralske og kjemiske prod. ...	-	-	35	6	1	1	2	45
- trelast, papir, bøker ol.	-	-	2	1	1	1	1	6
- plast, gummi	-	-	28	10	5	15	3	61
- teko-varer	-	-	29	4	35	504	23	595
- stein, edle og uedle metaller ...	-	-	17	58	8	8	1	92
- maskiner ol.	-	-	110	100	3	30	3	246
- kjøretøy, transportmidler	-	-	37	135	1	6	4	183
- instrumenter, våpen ol.	-	-	56	29	1	3	1	90
- annet	-	-	6	7	5	9	1	28
I alt	106	18	334	351	69	578	45	1 501

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

¹⁾ Tidligere Sovjetunionen.

²⁾ En har fulgt Statistisk sentralbyrås definisjon av u-land: Kroatia, Slovenia, Bosnia-Hercegovina, Rest-Jugoslavia og Malta, Afrika unntatt Sør-Afrika, Asia unntatt Japan, Nord- og Sør-Amerika unntatt USA, Canada og Grønland, Oceania unntatt Australia og New Zealand.

³⁾ Variable avgifter og utjevningsavgifter som legges på import av bearbejdede jordbruksvarer som råvarepriskompensasjon er ikke medregnet. Inntekten fra variable avgifter og utjevningsavgiftene utgjorde i 1992 180 mill kroner.

Bare 8 pst. av de samlede tollinntektene kommer fra handelen med EF og EFTA-landene. Importen av industrivarer fra EF og EFTA-land er tollfri iht. frihandelsavtalen og EFTA-konvensjonen. Denne tollfrie importen utgjorde 70 pst. av den samlede importverdi til Norge i 1992.

Tabellen viser at det aller meste av tollinntektene er knyttet til import fra USA, Japan og u-landene med til sammen over 80 pst. av de samlede tollinntektene. Siden importen av jordbruksvarer i det alt vesentlige er regulert ved kvantitative importrestriksjoner, utgjør toll på industrivarer nær 90 pst. av de samlede tollinntektene. Nær halvparten av dette er knyttet til importen av tekovarer.

Toll ved import fra USA utgjorde i 1992 i overkant av 20 pst. av de samlede tollinntektene. Importverdien fra USA utgjorde til sammenligning om lag 8 pst. av den samlede importverdien dette året. Tilsvarende tall for im-

port fra Japan var på henholdsvis 23 og 6 pst. En stor del av tollinntektene fra USA og Japan kommer fra import av varegruppene som omfatter maskiner, elektriske apparater og kjøretøyer.

Tollinntektene fra u-lands import er beregnet til 578 millioner kroner i 1992, eller opp mot 40 pst. av de samlede tollinntektene. Importverdien var fra disse landene i underkant av 10 pst. av den samlede importverdien til Norge. Toll på import av tekstiler, i hovedsak fra asiatiske land, utgjorde den klart viktigste delen, med 504 millioner kroner, eller 34 pst. av de samlede tollinntekter.

U-landene kommer inn under det norske GSP-systemet, som innebærer tollfrihet ved import til Norge for de fleste industrivarer. For noen industrivarer, i første rekke visse tekovarer der det er norsk produksjon, er det unntak fra denne generelle regelen. For jordbruksvarer er det kun tollfrihet for de produk-

ter som positivt er nevnt i varelisten for det norske GSP-systemet. For de minst utviklede GSP-landene er det tollfrihet for alle produkter. Importen i 1992 av produkter med en ordinær tollsats større enn null, men med tollfrihet innenfor GSP-systemet, er beregnet til 3,3 milliarder kroner, dvs. 21 pst. av Norges samlede import fra u-land. Importverdien fra de minst utviklede landene utgjorde 2 pst. av den samlede importverdien fra GSP-landene.

Ved siden av jordbruksvarer er tekstiler og konfeksjonsvarer (teko) samt fottøy og sykler fra Taiwan de eneste varegrupper hvor det er kvantumsrestriksjoner på importen. Norge har inngått bilaterale avtaler med 19 land for eksportbegrensning av tekovarer til Norge. Disse avtalene er inngått innenfor rammen av multifiberavtalen (MFA) i regi av GATT. I tillegg til kvantumsbegrensninger er tekovarer med opprinnelse i andre land enn EF og EFTA, og etter hvert også de andre frihandelsavtaleland, underlagt en generelt høyere tollsats enn de øvrige industrivarer. En veid gjennomsnittlig tollsats på industrivarer er i 1992 beregnet til 0,9 pst. For land utenfor EF og EFTA er den tilsvarende tollsatsen 3,1 pst. Den veide gjennomsnittlige tollsatsen på tekovarer med opprinnelse utenfor EF og EFTA er til sammenligning beregnet til 15 pst.

Provenyvirkninger av EØS, GATT og de nye frihandelsavtaler

EØS-avtalen innebærer en viss liberalisering av handelen med jordbruksvarer. Det er avtalt en gjensidig økning i eksportkvotene på ost. Denne avtalen innebærer imidlertid ingen tollpreferanse, og avtalen vil derfor gi rom for økt import og økte tollinntekter ved import av ost fra EF. EØS-avtalen inneholder også en gjensidig ordning om handel med visse hagebruksprodukter. De sistnevnte ordningene med bortfall av toll ved import til Norge vil isolert sett bidra til en nedgang i tollprovenyet, men omfanget vil være begrenset.

En vellykket avslutning av Uruguay-runden i GATT vil på sikt få konsekvenser for det norske tollprovenyet. Det norske tilbudet for industrivarer fra mars 1990 innebærer en tollreduksjon på 33 pst. (veiet gjennomsnitt). Reduksjonen i toll for industrivarer vil sannsynligvis bidra til økt import. Selv om importen øker vil det likevel måtte antas at de reduserte satsene medfører en netto reduksjon i tollinntekter fra industrivarer. På jordbruks-siden vil et uendret importvolum gi økte tollinntekter gjennom innføring og heving av tollsatsene ved omlegging av importvernet til tollbasert vern. Et usikkerhetsmoment ligger

i både omfanget av import etter omleggingen til tollvern og om Norge faktisk vil anvende så høye tollsatser som de vi eventuelt binder i GATT.

Frihandelsavtalene som Norge har inngått med sentral- og øst-europeiske land, samt Tyrkia, Israel og Færøyene i 1992 og 1993, innebærer store lettelser i tollbelastningen ved import fra disse landene, noe som vil kunne bidra til en økt handel med Norge. Det er grunn til å tro at satsreduksjonene vil gi en netto reduksjon i tollinntektene fra handel med disse landene. Reduksjonen vil imidlertid ikke være av særlig betydning i forhold til totalt tollproveny, siden samhandelen med disse landene til nå har vært av relativt beskjeden betydning for tollprovenyet.

2. DEN TOLLRELATERTE DEL AV HANDELSPOLITIKKEN

2.1 EØS-avtalen og forholdet til Sveits

Stortinget ga 16. oktober 1992 sitt samtykke til ratifikasjon av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Det var forutsatt at EØS-avtalen skulle tre i kraft 1. januar 1993. Folkeavstemningen i Sveits 6. desember 1992 førte imidlertid til at Sveits ikke ratifiserte EØS-avtalen. Det ble derfor nødvendig å foreta tekniske endringer i EØS-avtalen. Disse endringene fremgår av Justeringsprotokollen til EØS-avtalen, jf. omtalen i St.prp. nr. 53 (1992-93). Det er fortsatt en viss usikkerhet med hensyn til tidspunktet for ikrafttreden av EØS-avtalen.

Under drøftelsene om Justeringsprotokollen ble EFTA-landene og EF gjennom brevvekslingsavtaler av 17. mars 1993, enige om en midlertidig iverksetting av de bilaterale ordningene på landbrukssektoren. Ordningene ble satt i verk i Norge midlertidig med virkning fra 15. april 1993. Iverksetting av landbruksordningene innebærer at det er åpnet adgang for frihandel mellom EF og Norge for bl.a. en del forskjellige planter, grønnsaker og frukter.

Det substansielle innholdet av landbruksordningene er ikke endret i forhold til hva som er omtalt i St.prp. nr. 100 (1991-92). Inntil EØS-avtalen treer i kraft vil imidlertid bestemmelsene om opprinnelsesbevis, tollrestitusjon og tolladministrativt samarbeid i opprinnelsesprotokollen til frihandelsavtalen av 1973 mellom Norge og EF være gjeldende. Dersom EØS-avtalen ikke er trådt i kraft pr. 1. januar 1994, vil den midlertidige iverksettelse av de bilaterale ordningene på landbrukssektoren opphøre med mindre partene beslutter

noe annet. Det gjenstår fremdeles enkelte uløste spørsmål i tilknytning til EØS-avtalens Protokoll 3 om handel med industrielt bearbejdede landbruksvarer.

Ved handel og industrisamarbeid innen EØS-området blir Sveits å anse som tredjeland. Det vil fremover være EFTA-konvensjonen som regulerer samhandelen mellom Norge og Sveits. Det er arbeidet for å finne løsninger på de tekniske og rettslige problemer som har oppstått i forbindelse med videreføringen av frihandelen med Sveits. Regelverket søkes tilpasset slik at det sikrer at rammevilkårene for det etablerte handelssamkvem og dagens preferansesamhandel med Sveits kan videreføres.

Under forhandlingene om EØS-avtalen la partene stor vekt på å oppnå forenkling og forbedring av gjeldende opprinnelsesregler i frihandelsavtalene fra 1973, jf. omtalen av dette i St.prp. nr. 100 (1991-92) om EØS-avtalen. Når opprinnelsesreglene i EØS-avtalens Protokoll 4 ikke lenger kan nyttes i samhandelen med Sveits må de berørte avtaleparter forholde seg til ulike sett av regler. For næringslivet, spesielt eksportørene og tollmyndighetene er dette ressurskrevende og kan gi økte kostnader, samtidig som det kan oppstå praktiske og administrative problemer.

Hjemmel for iverksettelse av endringer i opprinnelsesreglene

Før EØS-avtalen iverksettes er det viktig at EØS-landene og Sveits finner frem til en løsning mht. opprinnelsesreglene som er tilfredsstillende for alle parter. Uten en felles løsning i de berørte landene vil næringslivet kunne få problemer i forhold til bl.a. inngåtte kontrakter og priskalkyler. Hvis en omforent ordning forutsetter iverksettelse av endringer i opprinnelsesreglene samtidig med EØS-avtalen, kan tidsaspektet være et problem, spesielt pga. EØS-landenes ulike interne prosedyrer for gjennomføring og iverksetting av regelendringer. For å muliggjøre en samtidig gjennomføring ber Finansdepartementet om fullmakt til å iverksette de mellom avtalepartene omforente endringer. Departementet har i dag en fullmakt i tolltariffens innledende bestemmelser til å gi samtykke til tollettelser som Norge ved internasjonal avtale forplikter seg til. Departementet vil foreslå at det i tilknytning til denne fullmakt også gis en fullmakt til iverksetting av endringer og justeringer av opprinnelsesreglene som avtalepartene måtte bli enige om kan gjennomføres. Det vises til utkast til vedtak I om tolltariffens innledende bestemmelser § 12, annet ledd, samt omtalen i avsnitt 7.3.

Hjemmel for iverksetting

Stortinget vedtok 27. november 1992 innstillingen fra Finanskomiteen om tollavgifter for 1993. Vedtaket innebar bl.a. preferanse-tollbehandling av varer som er omfattet av EØS-avtalen, jf. tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3. På grunn av at EØS-avtalen ikke kunne iverksettes som forutsatt fikk Finansdepartementet den 18. desember 1992 fullmakt av Stortinget til å utsette iverksettingen av de tollsatser og tolladministrative tiltak som følger av EØS-avtalen, jf. Budsjett-innst.S.II-1992-93. Det hersker fortsatt en viss usikkerhet mht. til endelig ikrafttrédelsestidspunkt for EØS-avtalen. Finansdepartementet finner derfor å måtte be om tilsvarende fullmakt for 1994 til utsatt iverksettelse av avtalens tollmessige sider, jf. utkast til vedtak IV.

Endringer av visse tollsatser

Varer som omfattes av EØS-avtalen vil som hovedregel være tollfrie ved innførsel til Norge. Syltetøy og lignende produkter under posisjon 20.07 i tolltariffen kan imidlertid i medhold av Artikkel 1 i Tillegg 1 til EØS-avtalens Protokoll 3 pålegges inntil 10% toll eller avgifter med tilsvarende virkning. Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter, punkt 2.2 og punkt 8.4. Finansdepartementet fikk på denne bakgrunn fullmakt til å forhøye tollene på de angjeldende varer fra det tidspunkt departementet bestemmer. Departementet har foreløpig ikke iverksatt en slik tollforhøyelse, og Finansdepartementet finner derfor å måtte be om tilsvarende fullmakt for budsjetterminen 1994, jf. utkast til vedtak V.

2.2 Orientering om de nye frihandelsavtalene

Frihandelsavtalenes betydning for samhandelen

Frihandelsavtalene mellom Norge og de sentral- og øst-europeiske landene, samt Israel, Færøyene og Tyrkia er av såvidt ny dato at det er for tidlig å vurdere i hvilken utstrekning de ulike avtalene vil få betydning for samhandelen. Likevel kan det være av interesse å se hvordan den faktiske utviklingen har vært. Tabell 2 viser aggregerte verditall for innførsel og utførsel til de forskjellige landene for januar-mai i 1992 og tilsvarende periode i 1993. Selv om det for importen fra de fleste landene kan avleses en tildels betydelig økning, er det ikke mulig å si med sikkerhet at dette utelukkende skyldes frihandelsavtalene. For eksporten til disse landene er bildet også mer sammensatt. Bl.a. fremgår det at

den totale eksporten er lavere i 1993 enn foregående år. Hovedforklaringen ligger i nedgangen av eksporten til Tyrkia og Israel.

Det vises også til omtalen av internasjonal økonomi og utenrikshandelen i kapittel 6 i Nasjonalbudsjettet.

Tabell 2: Samhandel med nye frihandelsland¹⁾ mill. kr

	Avtale iverksatt	Jan-Mai 1993 Innførsel	Jan-Mai 1992 Innførsel	Jan-Mai 1993 Utførsel	Jan-Mai 1992 Utførsel
Tyrkia	15.04.92	118,1	169,6	353,3	462,7
Tsjekkoslovakia	01.07.92		134,8		49,5
Tsjekkia (oppsplittet pr. 1.1.93) .		104,7		121,1	
Slovakia		4,9		37,3	
Litauen	01.07.92	10,2	3,3	8,6	2,4
Latvia	01.07.92	62,9	17,3	3,9	4,8
Estland	01.07.92	18,4	2,6	5,1	2,2
Færøyene	01.09.92	12,0	8,1	100,6	132,3
Israel	01.01.93	127,5	106,6	304	428,1

Kilde: Statistisk Sentralbyrå.

¹⁾ Tabellen inkluderer ikke Romania, Bulgaria, Polen og Ungarn, da avtalen med disse landene enten nylig er iverksatt eller ventes iverksatt med det første.

Landene det her er snakk om har historisk sett hatt svært liten samhandel med Norge. En gradvis oppbygging av et all-europeisk frihandelsystem må ventes å bidra til økt samhandel.

De sentral- og øst-europeiske landene gjennomgår nå store endringer i sine politiske og økonomiske systemer. Frihandelsavtalene er en måte å lette disse landenes integrasjon i de vestlige markedene på. Spesielt for disse landene vil det være vanskelig å vurdere i hvilken grad en eventuell økning i samhandelen skyldes frihandelsavtalene. Omstillingsprosessene i økonomien vil etter alt å dømme medføre økt samhandel med de vesteuropeiske landene i seg selv. Frihandelsavtalene har imidlertid bidratt til å redusere handelshindringer og de har dermed lagt til rette for økt samhandel. Det er også viktig å peke på at frihandelsavtalene med disse landene ikke likestiller import og eksport. Norge har i dag ikke full tollfrihet på eksport til disse landene. De nye avtaleland er innrømmet en toll-beskyttelse gjennom en overgangsperiode på inntil ti år hvor tollene gradvis trappes ned. Den tollmessige siden av avtalene vil derfor gi en gradvis effekt for norsk eksport.

Frihandelsavtalene sikrer at det etableres like gode tollmessige rammebetingelser for samhandelen mellom Norge og landene det er inngått frihandelsavtaler med, som for samhandelen mellom disse landene og de øvrige EFTA og EF-land.

Generelle tolladministrative spørsmål

Tollvesenet har i årene 1992 og 1993 hatt et omfattende arbeide med etableringen av frihandelsavtalene med de sentral- og øst-europeiske landene samt Israel, Tyrkia og de baltiske stater. Dette arbeidet omfatter såvel de tolltekniske gjennomføringer av avtalene som orientering til næringslivet om avtalene. Tollmyndighetene har bl.a. utferdiget gjennomføringsbestemmelser om vareomfang, tollsatser, tollavtrapping, opprinnelsesregler og bruken av opprinnelsesbevis. Toll- og avgiftsmyndighetene har deltatt i forhandlingene mellom EFTA og henholdsvis Israel, Polen, det tidligere Tsjekkoslovakia (fra 1. januar 1993 Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk), Tyrkia, Ungarn, Romania og Bulgaria. Norge har i samme periode forhandlet og iverksatt frihandelsavtaler med Estland, Latvia, Litauen og Færøyene. Jf. for øvrig omtale under punkt 2.3 i St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter. Det er ikke forventet at EFTA-landene vil igangsette forhandlinger om frihandelsavtaler med nye tredjeland i 1994.

I forbindelse med iverksettingen av de nye avtalene har EFTA-landene opplevd enkelte problemer. Dette har spesielt knyttet seg til bruken av opprinnelsesbevis og såkalte forenklede prosedyrer for utstedelse av opprinnelsesbevis. EFTA-landene har derfor gjennomført opplærings tiltak for tolltjenestemenn i Tyrkia, Den tsjekkiske republikk, Den

slovakiske republikk, Romania og Bulgaria. Næringslivet i EF og EFTA-landene finner at det er såvel et praktisk som et økonomisk problem at det ikke er legale bindinger mellom EFTA-landenes frihandelsavtaler med de sentral- og øst-europeiske landene og EFs tilsvarende avtaler med disse landene. Det kan bl.a. nevnes at opprinnelsesvarer sendt fra Den slovakiske republikk til en varemottaker i f.eks. Tyskland ikke kan videreselges til Norge med preferansestatus (tollfrihet) idet det ikke er noen binding mellom EFs frihandelsavtale med Den slovakiske republikk og EFTAs avtale med vedkommende land. EF og EFTA-landenes tollekspertes prøver imidlertid å komme til enighet om løsninger vedrørende disse problemer gjennom en ordning med såkalt paneuropeisk kumulasjon, d.v.s. en adgang til «å legge sammen» produksjonsprosesser fra flere land uten at varen mister preferansestatus. Det arbeides også med endring av forsendelsesreglene slik at en vare som ikke transporteres direkte ikke mister sin opprinnelsesstatus, se omtalen i avsnitt 2.4.

De enkelte nye frihandelsavtaler

Estland, Latvia, Litauen.

Hovedavtalene omfatter frihandel med industrivarer, bearbeidede landbruksvarer og fisk samt andre marine produkter. I tillegg er det undertegnet egne avtaler for ubearbeidede landbruksprodukter. Det er utarbeidet egne lister over varer som er underlagt eksportrestriksjoner fra de baltiske stater. Avtalene ble anvendt på midlertidig basis fra 1. juli 1992. Avtalene med Latvia og Litauen trådte i kraft 1. august 1993, landbruksprotokollene fra henholdsvis 20. og 21. august 1993. Avtalen med Estland trådte i kraft 1. september 1993, mens landbruksprotokollen anvendes på midlertidig basis. Frihandelsavtalene med de baltiske stater er nærmere omtalt i St.prp. nr. 85 (1992-93) Om samtykke til godkjenning av frihandelsavtaler mellom Norge og henholdsvis Estland, Latvia og Litauen.

De viktigste importvarer fra Estland er brenselstoffer og tekstiler, mens de viktigste eksportvarer fra Norge er verkstedsprodukter. Fra Latvia er de viktigste importvarer brenselstoffer, kjemiske produkter og metaller. I 1992 sto norsk eksport av eldre skip for 198 mill.kr. av totalt 213 mill. kr. De øvrige eksportvarer til Latvia er verkstedsprodukter, kjemiske produkter, kontormaskiner og gass. Fra Litauen importeres brenselstoffer, huder, skinn og klær, og det eksporteres fra Norge verkstedsprodukter, tekstiler og næringsmidler.

Færøyene

Avtalen omhandler industrivarer, fisk og andre marine produkter samt en brevveksling om handel med landbruksvarer, som dekker både ubearbeidede og bearbeidede landbruksvarer. Avtalen trådte formelt i kraft 1. juli 1993 etter midlertidig iverksettelse fra 1. september 1992. Færøyske opprinnelsesprodukter er i henhold til avtalen tollfrie ved innførsel til Norge. Ved eksport innrømmes produkter med norsk opprinnelse tollfrihet til Færøyene. Avtalen er nærmere omtalt i St.prp. nr. 49 (1992-93) Om samtykke til godkjenning av en avtale mellom Norge og Danmark/Færøyene om frihandel.

De viktigste eksportvarer fra Norge er i dag foredlede oljeprodukter, skip/båter, skips/fiskeutstyr, førstoffer til dyr og fisk/fiskevarer. Videre eksporteres det trevarer, industrimaskiner og kjemiske produkter. Importen til Norge domineres av båter/skip, fisk og fiskevarer, samt animalske og vegetabiliske råvarer.

Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk

Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og det tidligere Tsjekkoslovakia ble iverksatt 1. juli 1992. Vareomfanget i avtalen omfatter med få unntak alle industriprodukter, fisk og andre marine produkter samt visse bearbeidede landbruksprodukter. I tillegg er det inngått en egen bilateral avtale om landbruksvarer, jf. St.prp. nr. 85 (1991-92).

Fra 1. januar 1993 ble landet delt i Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk. På grunn av delingen av Tsjekkoslovakia er avtalen, som ble iverksatt 1. juli 1992, reforhandlet. En likelydende avtale ble undertegnet med Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk 19. april 1993. Avtalene ble iverksatt samme dato. Et Tollkomiteemøte under Den blandede komite til EFTA-Tsjekkoslovakia-avtalen er avholdt i 1993 for å vurdere konsekvensene for frihandelsavtalen på bakgrunn av statens deling. Norge importerer bl.a. matvarer, maskiner og transportmidler fra det tidligere Tsjekkoslovakia, mens eksporten bl.a. består av frossenfisk, metaller, malmer og kjemiske produkter.

Polen

Frihandelsavtalen med Polen omfatter med få unntak alle industriprodukter, fisk og andre marine produkter samt visse bearbeidede landbruksprodukter. Full og gjensidig frihandel for fisk og fiskevarer etableres først fra høsten 1999. I tillegg er det inngått en avtale

om en bilateral landbruksprotokoll mellom Norge og Polen. Partene er enige om en midlertidig anvendelse av frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen i en overgangsperiode som starter 15. november 1993. Avtalen forutsettes ratifisert straks det nye polske parlamentet har gitt sitt samtykke til ratifikasjon. Avtalen er nærmere omtalt i St.prp. nr. 41 (1992-93) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Polen.

Som følge av at iverksetting av avtalen eventuelt først finner sted tidlig i 1994 er det ønskelig at Finansdepartementet får en fullmakt til iverksetting av avtalen i budsjettperioden 1994. Det vises herunder til omtalen i avsnitt 7.3 og utkast til vedtak IV. Polen er vår viktigste samhandelspartner i sentral- og øst-europa. Største varegruppe på importsiden er verkstedsprodukter, diverse ferdigvarer, halvfabrikata og brenselstoffer, mens våre viktigste eksportprodukter er råolje og naturgass.

Ungarn

Frihandelsavtalen med Ungarn ble iverksatt 1. oktober 1993. Avtalen omfatter med få unntak alle industriprodukter, fisk og andre marine produkter samt visse bearbeidede landbruksprodukter. I tillegg er det inngått en bilateral landbruksprotokoll mellom Norge og Ungarn. For fisk og fiskevarer forutsettes full og gjensidig frihandel etablert fra 1. juli 2003 med unntak for handel med enkelte ferskvannsfisk mellom Ungarn og Sveits/Østerrike. Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen trådte i kraft 1. oktober 1993. Avtalen er omtalt i St.prp. nr. 75 (1992-93) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Ungarn.

Samhandelen med Ungarn er beskjedent. I 1992 var den på totalt 286 mill.kr., hvorav eksporten fra Norge til Ungarn sto for 174 mill.kr. Det har imidlertid vært en jevn stigning i samhandelen de siste fem år. Norsk import består hovedsaklig av halvfabrikata, metallvarer, verkstedsprodukter/maskiner, matvarer og kjemiske produkter, mens norsk eksport består av jern, stål, metaller, verkstedsprodukter/maskiner, kjemiske produkter og halvfabrikata.

Romania

Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og Romania ble iverksatt 1. juli 1993. Frihandelsavtalen med Romania omfatter med få unntak alle industriprodukter, fisk og andre marine produkter samt visse bearbeidede landbrukspro-

dukter, mens ubearbeidede landbruksvarer inngår i den bilaterale landbruksprotokollen. Frihandelsavtalen med Romania er nærmere omtalt i St.prp. nr. 59 (1992-93) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Romania.

Samhandelen (norsk import pluss eksport) med Romania utgjorde i 1992 kun 0,9 pst. av Norges totale samhandel med Øst-Europa. Norsk eksport har økt noe, mens det har vært en stor nedgang i importen fra Romania de siste årene. De viktigste importvarer er malmer, jern, stål, metaller, møbler, klær og sko, mens farmasøytiske og kjemiske produkter, samt skipsutstyr er viktige eksportvarer.

Bulgaria

Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og Bulgaria ble iverksatt 1. juli 1993. Avtalen, som er omtalt i St.prp. nr. 98 (1992-93) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Bulgaria, er i påvente av Stortingets behandling anvendt på midlertidig basis. Dersom avtalen først trer i kraft i 1994 er det ønskelig at Finansdepartementet får en fullmakt til iverksetting av avtalen i budsjettperioden 1994. Det vises herunder til omtalen i avsnitt 7.3 og utkast til vedtak IV.

Med få unntak sikrer avtalen frihandel med alle industriprodukter, fisk og andre marine produkter samt visse bearbeidede landbruksprodukter.

Også samhandelen med Bulgaria er av et beskjedent omfang, 49 millioner kroner i 1992, hvorav importen til Norge utgjorde 29 millioner kroner. De viktigste importvarer er metaller, malmer, verkstedsprodukter og frukt og grønnsaker, mens mineraler, jern, stål og verkstedsprodukter er de viktigste eksportvarer.

Israel

Frihandelsavtalen med Israel ble iverksatt 1. januar 1993. Avtalen sikrer med noen få unntak gjensidig tollfri handel med industriprodukter, fisk, andre marine produkter og visse bearbeidede landbruksprodukter. I tillegg er det inngått en bilateral avtale om ubearbeidede landbruksprodukter. For visse fiskeprodukter er det fastsatt overgangsordninger for nedtrapping av toll- og kvote reguleringer. Frihandelsavtalen med Israel er nærmere omtalt i St.prp. nr. 6 (1992-93) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Israel.

Når det gjelder videreføringen av den ensidige preferansetollbehandlingen for opprinnelsesprodukter fra de områder som er okku-

pert av Israel vises det til punkt 3.2 i herværende proposisjon. Frukt og grønnsaker, kalsiumfosfat, blomster og verkstedprodukter er de største varegruppene i den norske importen fra Israel. Råolje utgjør den viktigste eksportvaren til Israel. Det eksporteres også metaller, industri- og kraftmaskiner, elektriske apparater, avisepapir, papirmasse og -avfall og fisk og fiskevarer.

Tyrkia

Frihandelsavtalen med Tyrkia ble iverksatt 15. april 1992. Vareomfanget dekker industriprodukter, visse landbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. I tilknytning til hovedavtalen om frihandel mellom EFTA-landene og Tyrkia har hvert enkelt EFTA-land også etablert bilaterale avtaler for handel med jordbruksprodukter. Den bilaterale avtalen med Tyrkia for tollfri innførsel til Norge av visse landbruksvarer er basert på egne opprinnelsesregler. Frihandelsavtalen med Tyrkia er nærmere omtalt i St.prp. nr. 62 (1991-92) Om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Tyrkia.

Importen av tekovarer utgjør 30 til 40 pst. av den totale norske importen fra Tyrkia. Frukt og grønnsaker og malm er også viktige importvarer. Eksporten til Tyrkia består bl.a. av gamle og nye skip, skipsutstyr, fisk, papir, plastråstoffer, kjemikalier, forsvarsmateriell, jern, stål, industrimaskiner, telekommunikasjonsutstyr og elektriske apparater.

2.3 GATT. Situasjonen i Uruguay-runden

Forhandlingene under Uruguay-runden i GATT har pågått siden september 1986. Status i forhandlingene er nærmere omtalt i Nasjonalbudsjettet for 1994 kapittel 6 om utviklingen i norsk og internasjonal økonomi. Under toppmøtet i Tokyo i juli 1993 mellom USA, EF, Japan og Canada ble det tatt et langt skritt mot en avslutning av forhandlingene idet deltakerlandene kom til enighet om en markedsadgangspakke. Dette førte til ny aktivitet i forhandlingene og det ble bestemt at landenes reviderte tilbudslister skulle foreligge pr. september 1993. Det arbeides ut fra en målsetning om at forhandlingene skal være avsluttet senest 15. desember 1993. Dersom denne tidsplan holder må det antas at den nye avtalen vil kunne settes i verk tidlig i 1995. Tidsskjema for eventuelle tollnedtrappinger er ikke endelig fastsatt, men det ser ut til at en nedtrappingsperiode på fem år er mest sannsynlig.

Forhandlingene går nå for industrivarers vedkommende i retning av sektoravtaler med

tolleliminering eller tollharmonisering for visse varegrupper samt tollreduksjoner på minst $\frac{1}{3}$ for de øvrige varer. På jordbruks-siden består det norske importvernet i dag i stor grad av (periodevise) importforbud. Produkter som i perioder av året ikke er underlagt importforbud har gjennomgående en lav tollsats. Norges tilbud i GATT-forhandlingene, som ble lagt frem 31. august 1993, innebærer for alle produkter utenom melk og melkeprodukter en omlegging av importvernet fra dagens kvantitative vern til et system basert på toll.

Det er beregnet såkalte tollekvalenter som skal gi samme beskyttelse som det kvantitative importvernet. Tollekvalenter beregnes i prinsippet som differansen mellom innenlands pris og verdensmarkedspris. Ved bruk av denne tollsatsen vil importvarene få samme priser som tilsvarende norske varer. Det legges opp til at de nye tollsatser skal reduseres med i gjennomsnitt 36 pst. i perioden 1994 til 2000. Et siktemål i jordbruksforhandlingene i GATT er at adgangen for importerte jordbruksprodukter til det norske marked skal være på minst samme størrelse som i dag. Dette er i det norske tilbudet tenkt sikret ved en kvoteregulert tollreduksjon uten nedtrappingsperiode. Det forhandles dessuten om å åpne for en viss minimumsimport av alle produkter.

En slutføring av Uruguayrunden vil medføre at resultatene av de vedtatte tollreduksjoner må innarbeides som ordinære tollsatser i de årlige tolltariffer. Disse endringene vil også få virkning for tollavtrappingen i henhold til de nye frihandelsavtaler Norge har inngått i løpet av 1991 til 1993 idet basisgrunnetillegget i tollavviklingsplanene vil bli endret. Videre må det utarbeides en komplett ajourført norsk tollbindingsliste overfor GATT.

2.4 EFTA-EF tollsamarbeide

Det har i perioden vært avholdt flere møter i EFTAs toll- og opprinnelseskomite (COCE) og 18-landskomiteen for EFTA-landene og EF. Et viktig spørsmål har vært å vurdere konsekvensene av, samt å vurdere hensiktsmessige løsninger på de problemer som kan oppstå fordi Sveits ikke vil delta i EØS-samarbeidet. Det vises til omtalen i avsnitt 2.1. Arbeidet med den såkalte paneuropeiske kumulasjon, dvs. adgang til å «slå sammen» produksjonsprosesser fra ulike land uten at tollpreferansen mistes, samt en felles EFTA-utefordlingsordning har stått sentralt. Det vises herunder til omtalen i avsnitt 5.2. Arbeidet med å få til en felles transportregel for EF og EFTAs tredjeland-avtaler er også igangsatt.

En slik regel vil skape mulighet for oppdeling av varetransporter til og fra sentral- og østeuropeiske land uten at opprinnelsesstatus og dermed preferansetollbehandlingen mistes.

COCEs underkomite for teknisk assistanse til opplæring av tredjeland har i samarbeid med Eurocustoms (sammenslutning av tollmyndighetene i EFs medlemsland) vært engasjert i opplæringen av tolltjenestemenn i de tre baltiske stater. I løpet av året er det inngått en ny kontrakt med Eurocustoms om EFTA-deltakelse i opplæringen overfor Slovenia samtidig som en tilsvarende kontrakt for Den slovakiske republikk er under utarbeidelse. Samarbeidet med Eurocustoms vurderes utvidet slik at det også omfatter Albania, Den tsjekkiske republikk, Romania, Bulgaria og Ungarn. Komiteen har, som en oppfølging til de nye EFTA-avtalene, også tilrettelagt EFTA-kurs i praktiseringen av opprinnelsesreglene for tolltjenestemenn i Tyrkia, Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk.

3. TOLLPREFERANSESYSTEMET FOR UTVIKLINGSLAND

3.1 Endringer i GSP-systemet

GSP-land

Med virkning fra 1. januar 1993 ble det norske GSP-systemet iverksatt for Niger og Dominica. Systemet ble videre gjort gjeldende for Uganda fra 13. januar 1993 og Benin fra 1. september 1993. Niger, Uganda og Benin anses som såkalte «minst utviklede land» (MUL). Det norske tilbudet er således tollfrihet for alle varer som kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra disse landene. Regjeringen vedtok 9. juli 1993 at det norske GSP-systemet skal omfatte Albania. Ordningen er foreløpig ikke iverksatt i påvente av melding om hvilke organer som er autorisert til å attestere opprinnelsesbevis. Spørsmål om innrømmelse av GSP-status for Makedonia er under vurdering.

Romania har siden 1978 vært omfattet av det norske GSP-systemet. På bakgrunn av at EFTA-landene og Romania nå har inngått en gjensidig forpliktende frihandelsavtale, vil GSP-systemet opphøre for Romania med virkning fra 1. oktober 1993. Bulgaria har siden 1980 vært omfattet av det norske GSP-systemet. Som følge av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Bulgaria har også GSP-systemet opphørt for Bulgaria fra 1. oktober 1993.

GSP-vareomfang, m.v.

Som nevnt i proposisjonen om tollavgifter for 1993 er det foretatt en foreløpig gjennomgang av det norske GSP-systemet med sikte på forenklinger. Herunder vil det bli vurdert hvorvidt enkelte varer kan fjernes fra unntakslisten for derved å øke Norges tilbud overfor u-landene. Denne gjennomgangen vil imidlertid ikke bli fullført før resultatene fra GATT-forhandlingene under Uruguay-runden foreligger. Uavhengig av den generelle gjennomgangen nevnt foran, er det på grunnlag av administrativ behandling av en enkelt-sak i samråd mellom berørte departementer bestemt at tollposisjon 61.15 (strømper m.v.) tas ut av GSP-systemets unntaksliste. Det norske varetilbudet blir derved utvidet med denne varegruppen.

3.2 Om Israel og de okkuperte områder

Som følge av inngått frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Israel, som ble iverksatt fra 1. januar 1993, ble Israels status som GSP-land trukket tilbake fra 1. april 1993. Dette medførte også at muligheten for GSP-behandling av varer fra de områder som var okkupert av Israel falt bort. EFTA-landene ble i forbindelse med forhandlingene om en frihandelsavtale med Israel enige om at den etablerte preferansehandel skal søkes videreført gjennom nasjonale vedtak. Stortinget ga derfor Finansdepartementet fullmakt til å etablere et unilateralt system for preferansetollbehandling av produkter med opprinnelsesstatus fra de okkuperte områder. Ordningen vil gjelde de samme typer industri- og landbruksvarer som er omfattet av frihandelsavtalen med Israel. Det vises til St.prp.nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter, punkt 2.3 og vedtak VI.

Det er utarbeidet utkast til forskrift som omfatter tollpreferanse for Vestbredden og Gaza. Forskriften, som forutsettes å tre i kraft med det første, innebærer at bestemmelsene om varespekter, tollsatser, kvantitative restriksjoner, opprinnelsesregler m.v. som man i dag har i frihandelsavtalen mellom Norge og Israel også vil gjelde med nødvendige tillegninger overfor de okkuperte områder. Preferansetollbehandlingen er foreslått innført i oversikten over land med preferansestatus i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3, tredje ledd. Det vises til avsnitt 7.3 og utkast til vedtak I.

4. DET EUROPEISKE SAMARBEID VED- RØRENDE ENHETSDOKUMENTET FOR VAREFORTOLLING OG TRANSITTERINGSORDNINGEN

Konvensjonene om Enhetsdokumentet (SAD) og Transittering trådte i kraft 1. januar 1988 mellom EF og EFTA-landene. Disse europeiske ekspedisjons- og forvaltningsordninger medførte en rekke forenklinger og harmonisering av importdokumenter, importdata, utførselsdokumenter og forsendelsesdokumenter og prosedyrer i EF og EFTA-landene.

Som en følge av etableringen av EFs indre marked fra 1. januar 1993 er det gjennomført en rekke justeringer i konvensjonene. De i hovedsak tekniske justeringer har hatt den tilsiktede effekt og det har ikke vært rapportert om større vansker for norske transportører.

Det har i 1992-93 vært arbeidet med forslag til endringer av både SAD og Transitteringskonvensjonen slik at nye land kan tiltre konvensjonene. Det er startet innledende samtaler med Polen, Ungarn, Den tsjekkiske republikk og Den slovakiske republikk. En arbeidsgruppe har bistått landene med å tilpasse nasjonale bestemmelser slik at det skapes et grunnlag for eventuell tiltreddelse til de to konvensjonene. En arbeidsgruppe har også utarbeidet nye garantibestemmelser i Transitteringskonvensjonen. Det arbeides også med et forslag om å innføre bestemmelser om gjensidig bistand ved innkreving av toll og avgifter dersom det har skjedd uregelmessigheter i forbindelse med transitteringsprosedyren. Dette arbeidet vil fortsette i 1994.

5. VISSSE ORDNINGER FOR TOLLETTelser

5.1 Selektive tollettelser

Det har i løpet av 1993 vært små endringer i antall av søknader og antall gitte tollettelser i forhold til forrige periode. I tillegg til generelle rundskriv for grupper av varer som bl.a. maskiner, utstedes det årlig ca. 4-500 individuelle firmatillatelser. Alle blir lagt inn i det elektroniske tolldeklarasjonssystemet - TVINN.

Regelverket for de selektive tollettelser for varer til bruk i industrien har over noen tid vært under revisjon. Det vises bl.a. til St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter avsnitt 5.2, hvor hjemler, kriterier og praksis er omtalt. Omleggingen har gitt klarere rammer for hvilke kriterier som må være oppfylt hvis tollettelser skal gis til bedrifter etter søknad. For toll- og avgiftsmyndighetene er regelverket blitt enklere å praktisere.

Som følge av de mange frihandelsavtaler Norge har inngått i perioden 1991 til 1993, an-

tas det at antall søknader om tollettelser vil bli noe redusert i tiden fremover. Det vises til omtalen under punkt 2.2.

Tilbaketrekking av gitte tillatelser

Departementet gjør oppmerksom på at Stortinget i tilknytning til behandlingen av St.prp. nr. 1 (1990-91) Om tollavgifter vedtok tilbaketrekking av selektive tollettelser som er eldre enn 20 år. Dette innebærer at tollettelser fra 1973-74 faller bort fra 1. januar 1994 for følgende varer:

- kopolymerisasjonsprodukter av etylen og vinylacetat,
- motorsykler som har motor med slagvolum over 50 cm³.

Departementet skal bemerke at tollene, for motorsykler som har motor med slagvolum på over 50 cm³, på administrativ basis ble satt ned fra 25% til 8% av verdien med virkning fra 1. januar 1974, jf. St.prp. nr. 1 1973-74. Dette ble gjort for at den samlede toll- og avgiftsbelastningen for nevnte motorsykler ikke skulle bli større enn belastningen for personbiler. En gjeninnførsel av toll på 25% av verdien vil også i dag slå urimelig ut sett i forhold til toll- og avgiftsbelastningen for personbiler.

Departementet vil på denne bakgrunn tilrå at Stortinget gir sin tilslutning til at den nedsatte tollsats til 8% av verdien for motorsykler som har motorer med slagvolum over 50 cm³ videreføres ved administrativt vedtak, jf. utkast til vedtak III.

Importører av den ovennevnte varegruppe, kopolymerisasjonsprodukter av etylen og vinylacetat, som er berettiget til tollettelser har anledning til å fremme en ny søknad til tollvesenet med oppdaterte opplysninger om varene. Eventuelle søknader vil bli vurdert ut fra gjeldende kriterier og retningslinjer for tollettelser.

5.2 Uteforedling av tekstiler

Ordningen for tollfri innførsel etter uteforedling av tekstilvarer utenfor Norge er tidligere omtalt i St.prp. nr. 1 Om tollavgifter for h.h.v. budsjetterminen 1991, 1992 og 1993. Toll- og avgiftsdirektoratet har i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 17 nr. 6 og Finansdepartementets delegering av 18. desember 1990 fastsatt forskrift om uteforedlingsordningen. Den norske ordningen trådte i kraft 1. januar 1992. De fleste EFTA-land samt EF har tilsvarende nasjonale ordninger.

Tillatelse til å nytte uteforedlingsordningen gis etter søknad fra den enkelte bedrift av Toll- og avgiftsdirektoratet for ett kalenderår

av gangen. Direktoratet utstedte syv tillatelser for året 1992. For året 1993 er det pr. 1. august 1993 kun gitt fire bevillinger - alle fornyelser av tillatelser gitt til bedrifter for året 1992. I tillegg er fem søknader under behandling i Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet.

Ordningen med uteforedling av tekstiler har i hovedtrekk fungert som forventet. Det er i bestemmelsene forutsatt at selskapenes årsoppgjør for uteforedling skal kontrolleres og finnes i orden før tillatelse til ny periode blir tildelt. De foretatte revisjoner har avdekket import av uteforedlede tekstiler i strid med forskriftens rammer. Årene 1992 og 1993 er betraktet som innkjøringsår. Det er forutsatt at ordningen i årene fremover vil måtte justeres, dels i lys av den nasjonale erfaring med ordningen og dels i lys av utvikling internasjonalt for slike ordninger. Det er i løpet av 1993 mottatt forespørsler og søknader vedrørende dispensasjon fra forskriftens bestemmelser. Stikkordsmessig kan bemerkes at disse forhold gjelder spørsmål om:

- utvidelse av den begrensning som ligger i at tillatelse til tollfri innførsel ikke kan gis for mer enn 50% av firmaets egenproduksjon av samme slags vare i Norge i det foregående år;
- avvik fra vilkåret om at bedriften må produsere «samme slags vare» i Norge.

Disse sakene er for tiden til vurdering i Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet. Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet vil ta endelig stilling til sakene etter samråd med berørte norske interesser. Det fremgår av St.prp. nr. 1 (1990-91) og (1992-93) Om tollavgifter at man med den norske uteforedlingsordningen tar sikte på å styrke berørt norsk industri. Det tas herunder sikte på at næringen i størst mulig utstrekning får de samme rammebetingelser som tilsvarende næringer i de øvrige EFTA-land og i EF. Dette moment må vektlegges også i vurderingen av om det skal dispenserers fra gjeldende regelverk, evt. om det skal foretas enkelte justeringer i forskriften. Det vises herunder til avsnitt 2.4 og EFTA-tollkomiteens arbeid med en felles EFTA-uteforedlingsordning.

Uteforedling av varer med frihandelsstatus

Scandia Konfeksjonsfabrikker A/S, Kapp, har tatt opp spørsmålet vedrørende utregning av toll for kapper og kåper for damer/piker (pos.nr. 62.02), gjeninnført etter leiesøm på materialer sendt fra Norge til Den tsjekkiske republikk/Den slovakiske republikk. Firmaet har anført at de har kalkulert med at det som

følge av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Tsjekkoslovakia (iverksatt 1. juli 1992) ville bli en reduksjon i tollbelastningen i forhold til tidligere.

Da de *utsendte* metervarer iht. frihandelsavtalen ikke er klassifisert som «sensitive varene» ved innførsel til Norge, er full tollavtrapping gjennomført for disse varene fra iverksettningstidspunktet. Etter hjemmelen for uteforedlingsordningen, tolltariffens innledende bestemmelser, § 17 nr. 2 bokstav a, vil det ikke bli fradrag ved beregning av toll i dette tilfellet. De *innførte* ferdigvarer er klassifisert som «sensitive», og er under tollavtrapping. Med andre ord må det betales toll etter gjeldende preferansetollsats på ferdigvaren, også for den del av verdien metervaren utgjør. Formålet med § 17 nr. 2 tilsier imidlertid at det bør gis et visst fradrag for de utsendte metervarer.

Firmaet hevder at de, som følge av at de ikke var klar over den nevnte tollberegning på de innførte varer, har foretatt feilaktige prisberegninger med påfølgende tap ved videre salg. Det fremholdes også at dersom forholdet ikke endres vil firmaets arbeidsplasser i Norge settes i fare. Firmaet ber på denne bakgrunn om at toll settes ned til 0 for omhandlede kåper/kapper innført fra det tidligere Tsjekkoslovakia, og at vedtaket gjøres gjeldende fra 1. januar 1993. Søknaden er støttet av TEKO-landsforening.

Departementet har erfart at uteforedlingsordningen kan få uforutsette virkninger ved uteforedling av varer i land som Norge, gjennom EFTA-avtalene, i de siste år har inngått frihandelsavtale med. Dette dreier seg om alle avtaler som er iverksatt i 1992 og senere, og som har de samme lister over «sensitive varer» med langsommere tollavtrapping. Departementet tar sikte på å utferdige bestemmelser i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 17 nr. 6, som sikrer fradrag i tilfeller som dette. Departementet finner det imidlertid rimelig at fradragsbeløpet skal avkortes i samme utstrekning som tollavtrappingen for ferdigvaren. Det vil derfor bli utferdiget bestemmelser om at man ved beregningen av tollfradraget skal anvende ordinær tollsats for de utsendte materialer trappet ned i samsvar med avtrappingen av den preferansetollsats som gjelder for ferdigvaren.

5.3 Tollkvoter

Norge har innrømmet tollfrihet for visse landbruksprodukter begrenset til en årlig kvote i den bilaterale brevvekslingen om handel med visse jordbruksvarer i tilknytning til EØS-avtalen samt i Norges bilaterale avtaler med Estland, Litauen, Israel, Romania og

Bulgaria. Se for øvrig omtale av denne ordningen under punkt 2.4 i St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter.

Tollmyndighetene administrerer tollkvoteordningene. Toll- og avgiftsdirektoratet fastsatte den 28. april 1993 forskrift om tollkvoter. Kunngjøring av forskriften og de aktuelle åpne kvoter er meddelt næringslivet gjennom rundskriv fra Toll- og avgiftsdirektoratet.

Tollkvoteordningene er til nå lite benyttet. Medio august 1993 er det mottatt omlag 100 søknader om tollkvotetildeling. Samtlige søknader er knyttet til den bilaterale jordbruksavtale i forbindelse med EØS-avtalen, se punkt 2.1 i herværende proposisjon. Det antas at antall søknader vil øke utover høsten, da flere varer under kvoteordningene er sesongavhengige.

For å oppnå en mindre ressurskrevende behandling er det hensiktsmessig å knytte tollkvoteordningen til tolldeklarerer i TVINN-systemet. Det er teknisk mulig å legge inn tollkvotene i TVINN som en helautomatisert del. Søknader kan da føres på tolldeklarasjon og saksbehandling i form av datakontrollert tildeling av de forhåndsprogrammerte tollkvoter kan foretas maskinelt. Tollkvotesystemet i TVINN vil være operativt 1994-95.

6. TEKNISKE ENDRINGER I TOLL-TARIFFEN

6.1 Utforming av tolltariffen

Som følge av EØS-avtalen og de nye frihandelsavtaler er det som omtalt i St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter behov for å utgi tolltariffen i en ny versjon som angir den tollmessige status for varer fra EØS-området og de andre frihandelsavtaleland. EØS-avtalen er omtalt i avsnitt 2.1. De nye frihandelsavtalene har for hvert enkelt land særskilte løsninger for såvel vareomfanget som for tollavtrappingen. I de årene de individuelle avtrappinger pågår, er det vanskelig å innpasse avtrappingen i tolltariffens vanlige skjematiske og brukervennlige form. Arbeidet med tolltariffen i ny versjon er derfor stilt i bero. Det anses som formålstjenlig inntil videre å beholde tolltariffen i den nåværende form med nødvendig tilpassing for EØS-avtalen. Tilpassingen vil bli foretatt ved en omforming av rubrikken i tolltariffen for preferansetollsats og fotnoter knyttet til enkelte satser i denne. Tollpreferanser overfor enkelte land i medhold av de nye frihandelsavtalene vil som tidligere bli tatt inn i vedlegg til tolltariffen.

6.2 Oppdatering av HS-nomenklaturen

I regi av det internasjonale Tollsamarbeidsrådet har det vært nedsatt en komite, som har

foretatt full gjennomgang av den internasjonale harmoniserte tolloppdeling av varer, den såkalte HS-nomenklaturen, med henblikk på å rette opp feil og foreta presiseringer av de vedtatte tekster.

Arbeidet er på det nærmeste avsluttet og de fleste forslag til endringer har vært behandlet og vedtatt av Tollsamarbeidsrådet på Rådets 81.-82. sesjon i juli d.å. I samsvar med vedtatte prosedyreregler vil endringene bli omtalt og eventuelt behandlet i en senere proposisjon om tollavgifter. Endringene er forutsatt iverksatt 1. januar 1996.

6.3 Rettelser i tolltariffen

Det er avdekket feil under posisjon 08.10 i tolltariffen. Tyttebær er ført under «ellers» i varenummer 08.10.9010, mens korrekt klassifisering av tyttebær er underposisjon 08.10.40. I St.prp. nr. 1 (1991-92) Om tollavgifter er Finansdepartementet i vedtak V bemyndiget til å foreta endring i tolltariffen når disse ikke har, eller bare har ubetydelig innvirkning på tollnivået.

Finansdepartementet vil med hjemmel i nevnte stortingsvedtak gjennomføre følgende redaksjonelle endring av tolltariffen for 1994:

08.10	Andre frukter, friske	

	- tranebær, blåbær og annen frukt av slekten Vaccinium:	
.401	-- tyttebær	fri
.409	-- annen frukt	0,30

	- ellers:	
.901	-- multer	fri

7. REGELENDRINGER, HERUNDER TARIFFSAKENE

I dette avsnittet gis det først en kort omtale av tollovrevisjonen i Ot.prp. nr. 108 (1992-93) og de forskriftsendringer som vil måtte følge av lovrevisjonen. I avsnitt 7.2 gis det en nærmere redegjørelse for endringer som er foretatt i reisegodsforskriften og videreføring av reisegodstariffen. Departementet har i avsnitt 7.3 foreslått endringer i tolltariffens innledende bestemmelser §§ 2, 4 og 12. Avslutningsvis fremlegges fem søknader om tollnedsettelse. Etter eventuelt vedtak vil de aktuelle varer bli innrømmet fritak eller tollnedsettelse inntil videre og maksimalt 20 år, jf. omtalen i avsnitt 5.1.

7.1 Revisjon av tolloven, forskrifter m.m.

Status for revisjon av tolloven

Lov om endring i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) Ot.prp. nr. 108 (1992-93) ble

fremmet 18. juni 1993. Forslaget er hovedsakelig en revisjon av gjeldende regler slik at de tilpasses annen lovgivning og nyere praksis, teknologi og den internasjonale utvikling. På visse områder er det foreslått realitetsendringer. Det gjelder bl.a. nye regler om taushetsplikt, tilleggstoll og endring av foreldelsesreglene. Det er også foreslått lovhjemmel for opprettelse av frihavner og frisoner. Det er videre foreslått at Riksrevisjonen i tolloven får hjemmel til hos den oppgavepliktige å krevne fremlagt dokumenter som legitimerer dataoverføring ved hjelp av elektronisk databehandling.

Endring av forskrifter m.m.

Tollovrevisjonen vil forutsette en revisjon av tollforskriften av 15. desember 1967 samt endring i tolltariffens innledende bestemmelser § 4, som er omtalt under avsnitt 7.3. Tollovforskriften gir bl.a. utilstrekkelig veiledning for brukeren vedrørende inn- og utførselsprosedyrer og nye ekspedisjonsrutiner. Tollovforskriften bør videre tilpasses den internasjonale utviklingen på enkelte områder.

Hele tollforskriftens kap. 2 om ekspedisjons- og åpningstider og tollvesenets gebyrer for forskjellige tjenester må revideres som følge av tollovutkastets §§ 6 og 7, samt EØS-avtalens protokoll 10 om forenkling av tollformaliteter og -kontroll i forbindelse med godstransport over landegrensene jf. St.prp. nr. 100 (1991-92) om ratifikasjon av EØS-avtalen, særskilt vedlegg nr. 1 side 148. Endringer i gebyrordningene vil baseres på en nærmere vurdering av prisettingen av tollvesenets tjenester. Se omtale i fagproposisjonen St.prp. nr. 1 (1993-94) Finans- og tolldepartementet, kapittel 4610.

Nye ekspedisjonsrutiner i forbindelse med TVINN, endring av godsregistreringssystemet, herunder den ordningen som gir mulighet for at varer kjøres direkte til varemottakers lager bør reguleres mer utfyllende i tollvesenets forskrifter.

Det bør videre foretas full revisjon av tollforskriftens kapittel om lagring av ufortollede varer. Dette må blant annet ses i sammenheng med forslaget til tollovutkastets § 1 nr. 14 og §§ 30, 47 og 55. De private lagerordningene bør revideres bl.a. for å etterkomme de behov næringslivet har. Forskriftsrevisjonen vil også omfatte plikten til å deklare varer og unntak fra denne plikten, jf. tollovutkastets § 32. Videre bør transitterings- og forpasingprosedyrene innarbeides i tollforskriften, jf. tollovutkastets §§ 56 og 57.

Det pågår også revisjon av de forskrifter som regulerer grensekontrollsam arbeidet

med Sverige. Det tas sikte på en tilsvarende revisjon i samarbeidet med Finland. Dette arbeidet berører tollforskriftens kap. 4.7, 4.8, 4.13 og 4.14. Den såkalte grenseboerforskriften bør også tilpasses for å bedre mulighetene for næringsvirksomhet o.a. samkvem ved grensen. Det vises også til omtalen i påfølgende avsnitt av endringen i reisegodsforskriften for transportpersonale og personer som hyppig ferdes over grensen.

7.2 Reisegodsforskriften og reisegodstaxiffen

I St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter vises det til at det er behov for en innstramning av reisegodsforskriften etter finsk mønster for å bidra til å hindre ulovlig omsetning av alkohol og sigaretter fra bl.a. østeuropeiske turister. Den norske reisegodsforskriftens bestemmelse om at reisende kan ta med reisegods til eget forbruk under oppholdet i Norge har vist seg utilstrekkelig og kontrollteknisk vanskelig når det er stor pågang av reisende.

Departementet sendte på denne bakgrunn forslag til endring av reisegodsforskriften på høring våren 1993. Forskriften forutsettes å tre i kraft 1. november 1993. Et hovedelement i forslaget er at det innføres en såkalt «tre døgnns regel». Dette innebærer at reisende fra land utenfor EF og EFTA, som kommer land eller sjøveien, må godtgjøre at oppholdet i Norge skal vare i minst tre døgn for å få anledning til å ta med seg alkohol og tobakk toll- og avgiftsfritt.

Kontrollsituasjonen vil med denne endring forenkles betydelig. Finland har innført en slik regel og de finske erfaringene er gode. De fleste høringsinstanser var positive til «tre døgnns regelen». De innvendinger som er fremkommet under høringsrunden vil i størst mulig utstrekning bli tatt hensyn til når Toll- og avgiftsdirektoratet utarbeider rundskriv o.l. til tollvesenet.

Forskriften fastslår videre at passasjerer på turistfartøyer ikke har anledning til å medbringe varer toll- og avgiftsfritt. Bakgrunnen for dette er at passasjerer ombord på turistfartøyer er rundreisepassasjerer, som kun er i land i kortere perioder. Ut fra et turistfartøys konsept antas at passasjerer på slike skip i liten grad har behov for å ta i land varer, da oppholdet i land er av kort varighet. Ved å nekte ilandbringelse av slike varer antas det at man vil kunne bidra til å hindre den ulovlig innførsel og omsetning av alkohol og tobakk som bl.a. har vært et problem i Finnmark.

Reisegodsforskriften hadde tidligere en aldersgrense for innførsel av vin og øl på 20 år, mens alkoholloven fastslår at aldersgrensen

er 18 år ved innenlandsk omsetning av øl og vin. I forbindelse med revisjonen av reise-godsforskriften har departementet endret aldersgrensen for innførsel av øl og vin til 18 år slik at denne harmoniseres med den aldersgrense som gjelder ved innenlandsk omsetning av de samme produkter. Aldersgrensen for innførsel av brennevin (sprit) vil fortsatt være 20 år.

Det er også foretatt enkelte andre endringer i reise-godsforskriften. Bl.a. blir det presisert at personer som hyppig ferdes over grensen og personer i tjeneste på transportmiddel ikke har anledning til å medbringe varer toll- og avgiftsfritt. Dette er i henhold til dagens praksis, og innebærer ingen realitetsendring. For å dekke slike gruppers behov for kjøp av nødvendige dagligvarer er det innført adgang til at transportpersonale og personer som hyppig ferdes over grensen uansett skal kunne medta en begrenset mengde sigaretter og andre varer til en samlet verdi av kr. 250,- toll- og avgiftsfritt (dette gjelder ikke alkoholholdige drikkevarer). I forskriften presiseres det også at personer som har avsluttet sin aktive tjeneste i utlandet skal anses for å være i tjeneste inntil tilbakereisen til Norge er avsluttet.

Reise-godstariffen ble siste gang endret 15. august 1990, det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (1990-91) Om tollavgifter avsnitt 6. Departementet foreslår at de bestemmelser om fortolling av reise-gods som gjelder fra 31. desember 1993 fremdeles skal være gjeldende fra 1. januar 1994, jf. utkast til vedtak II.

7.3 Tolltariffens innledende bestemmelser

Endring i § 2 nr. 3 om preferansetollbehandling

Hjemmel for preferansetollbehandling av varer iht. Norges frihandelsavtaler er inntatt i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3. En redaksjonell og innholdsmessig endring av denne bestemmelse som følge av de mange nye frihandelsavtaler er omtalt i St.prp. nr. 1 (1992-93). Om tollavgifter, avsnitt 8.2. I dag fremstår paragrafens første ledd som en generell hjemmel for preferansetollbehandling for varer som er omfattet av inngåtte frihandelsavtaler. I annet ledd listes det opp hvilke handelsavtaler som er i kraft. Tredje ledd omfatter bilaterale og unilaterale erklæringer i tilknytning til frihandelsavtalene. Systemet med generelle tollpreferanser for varer importert fra u-land, GSP-systemet, er tatt inn i fjerde ledd. Hjemmel for preferansetollbehandling av varer fra Grønland er gjengitt i siste ledd. Preferansetollbehandling for produkter med opprinnelsesstatus fra de okkuperte om-

råder på Vestbredden og i Gaza er omtalt i herværende proposisjon, avsnitt 3.2. Det foreslås at denne spesielle ordning inntas i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3, tredje ledd.

For budsjettåret 1993 fikk Finansdepartementet hjemmel til å iverksette helt eller midlertidig tollsatser og tolladministrative tiltak i de frihandelsavtalene som Stortinget ratifiserte i 1993. Som følge av at frihandelsavtaler med Romania og Ungarn er iverksatt og den midlertidige iverksettelse for avtalene med de baltiske stater og Færøyene er blitt endelig i 1993, foreslår departementet at tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3, annet og tredje ledd, endres slik:

«Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 1994:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen¹⁾
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF-Norge
- Frihandelsavtalen EFTA-Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA-Den tsjekkiske republikk
- Frihandelsavtalen EFTA-Den slovakiske republikk
- Frihandelsavtalen EFTA-Israel
- Frihandelsavtalen EFTA-Romania
- Frihandelsavtalen EFTA-Bulgaria²⁾
- Frihandelsavtalen EFTA-Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA-Polen²⁾
- Frihandelsavtalen Norge-Estland
- Frihandelsavtalen Norge-Latvia
- Frihandelsavtalen Norge-Litauen
- Frihandelsavtalen Norge-Færøyene.

Tollpreferanser gis under samme forutsetning også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene. *Preferansetollbehandling kan innrømmes produkter med opprinnelsesstatus fra de okkuperte områder på Vestbredden og Gaza-stripen.*»

I utkast til vedtak nr. IV ber Finansdepartementet om hjemmel for iverksettelse i budsjettåret. Det vises til omtalen under avsnitt 2.1. Frihandelsavtalene med Bulgaria og Polen er midlertidig iverksatt i 1993. Finansdepartementet ber i utkast til vedtak nr. IV om

¹⁾ Iverksettelse fra det tidspunkt Finansdepartementet bestemmer.

²⁾ Midlertidig iverksettelse av Bulgaria-avtalen fra 1. juli 1993 og av Polen-avtalen fra 15. november 1993.

hjemmel for den endelige iverksettelse i budsjettåret 1994.

Endring i § 4 om tollbar vekt og volum

Bestemmelsen i tollovens § 41 om kontroll av importerte varers vekt og mål er lite tilpasset dagens praksis og rutiner og forholdet er delvis regulert gjennom tolltariffens innledende bestemmelser § 4. I Ot.prp. nr. 108 1992-93 Om lov om endring i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) er det foreslått å oppheve tollovens § 41. En opphevelse av tollovens § 41 forutsetter at bestemmelsen i tolltariffens innledende bestemmelser § 4 utvides til også å omfatte volummål.

For varer som skal svare toll etter volum har praksis vært å legge varens faktiske volum til grunn, uten tillegg av noen type emballasje. Tollvesenet har lagt til grunn det volum som har vært oppgitt i medfølgende dokumenter, eventuelt det volum som er oppgitt på emballasjen. Ved uoverensstemmelser eller tvil, kan måling av det faktiske volum være aktuelt.

For å unngå tvil om retten til å foreta volummåling, finner departementet det hensiktsmessig at gjeldende praksis kommer til uttrykk i tolltariffens innledende bestemmelser § 4. Etter tolltariffen er det i dag kun øl og vann som svarer toll etter volum. Temperatursvingningene er så små at det er unødvendig å angi temperaturen ved målingen. Uttrykket «varens faktiske volum» synes derfor dekkende.

Departementet foreslår at tolltariffens innledende bestemmelser § 4 endres slik:

«§ 4 (tollbar vekt og volum)

1. Ved fortolling etter vekt skal varens nettovekt legges til grunn ved beregning av toll, når ikke noe annet er særskilt bestemt. Matvarer i lufttett lukket emballasje fortolles med nærmeste innpakning, selv om dette ikke er uttrykkelig bestemt. Hvis en vare er blitt gjennomtrukket av vann, beregnes vekten som for samme vare i tørr tilstand. Om en vare ellers har større fuktighet enn vanlig, skal det ikke gjøres noe fradrag i vekten for det.

2. Ved fortolling etter volum skal varens faktiske volum legges til grunn ved beregning av toll.

3. Kongen kan treffe nærmere bestemmelser om hvordan nettovekten og volum skal beregnes.»

Endring av § 12 om fullmakt til iverksetting av endring i opprinnelsesregler.

I tolltariffens innledende bestemmelser § 12 har departementet i dag en fullmakt til å samtykke i tollettelser som Norge ved internasjonal avtale har forpliktet seg til. Under arbeidet

med revisjon av våre nåværende frihandelsavtaler har det oppstått behov for en hjemmel til å iverksette endringer av frihandelsavtalenes opprinnelsesregler. Det vises til omtalen under avsnitt 2.1 i herværende proposisjon. Departementet vil foreslå at det i tilknytning til den eksisterende fullmakt i § 12 også gis en fullmakt i bestemmelsens annet ledd for iverksettelse av endringer i opprinnelsesreglene i frihandelsavtalen samt i de ensidige preferanseordninger bl.a. i GSP-ordningen. Næringslivet vil dermed kunne spares for problemer som slike avtalers tidskrevenne vedtaksprosedyre ofte forårsaker.

Departementet vil foreslå at tolltariffens innledende bestemmelse § 12 annet ledd gis følgende ordlyd:

«Finansdepartementet gis fullmakt til, i samsvar med berørte avtaleparters omforente vedtak, å gjennomføre endringer av opprinnelsesreglene i frihandelsavtaler inngått mellom Norge og fremmed stat eller gruppe av stater. Fullmakten gjelder også for ensidige norske preferanseordninger samt ved beriktigelse av tekniske feil.»

7.4 Søknader og forslag om endringer av tollsatsene i tolltariffen

Dette avsnittet omhandler fem søknader om tollnedsettelse. Det er i to tilfeller foreslått at tollsatsen settes ned til EFs ytre tollsats. I de tre andre sakene er det foreslått tollfrihet¹⁾. Søknadene er vurdert i henhold til de retningslinjer som har vært forelagt Stortinget i de siste års proposisjoner om tollavgifter, jf. omtalen i avsnitt 5.2 i St. prp. nr 1 (1992 - 93) Om tollavgifter.

I henhold til etablert praksis på dette området legges saker frem for Stortinget med henblikk på vedtak. Det vil etter eventuelt vedtak bli innrømmet tollfritak eller tollnedsettelse for aktuelle produkter inntil videre og maksimalt 20 år frem.

Norges Rederiforbund har i brev av 3. juli 1992 bedt om at ordningen med tollrefusjon for radarapparater og satellittnavigasjonsmottakere blir revurdert, med bakgrunn i at ordningen om tollrefusjon har resultert i at enkelte typer skip falt utenfor ordningen.

Søknaden har vært forelagt Næringsdepartementet, Handels- og Servicenærings Hovedorganisasjon og Næringslivets Hovedorganisasjon. Sistnevnte har forelagt søknaden for Teknologibedriftenes Landsforening. Høyringsinstansene anbefaler at søknaden innvilges.

¹⁾ Søknadene med innhentede uttalelser følger som uttrykt vedlegg.

Departementet skal bemerke at omhandlede radarapparater og radio-/satellittnavigasjonsmottakere hører under tolltariffens varenummer 85.26.1000 og 85.26.9100, hvor ordinære tollsats er henholdsvis 18% og 16% av verdien. Deler som utelukkende eller fortrinnsvis er til bruk for slike apparater hører under tolltariffens posisjon 85.29 hvor ordinær tollsats er 15% av verdien. Som et ledd i den generelle omleggingen av systemet med de selektive tollettelser, ble den tidligere midlertidig ordning med tollfrihet for omhandlede varer trukket tilbake med virkning fra 1. januar 1990 og erstattet med en refusjonsordning. Ved sistnevnte ordning ble tollene tilbakebetalt når det ble dokumentert at omhandlede apparater var montert ombord i fiskefartøyer, samt i lastefartøyer og passasjerfartøyer over en viss størrelse. Ordningen har vært vanskelig å praktisere og avgrense i forhold til de båttypene som falt utenfor ordningen. Refusjonsordningen har vært administrativt ressurskrevende.

Departementet har på denne bakgrunn og med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 12 og kgl.res. av 16. desember 1966 innvilget tollfrihet for året 1993 for radarapparater og radio-/satellittnavigasjonsmottakere samt deler til slike varer. Da høringsinstansene ikke har hatt innvendinger mot å videreføre ordningen tilrår departementet at Stortinget gir sin tilslutning til at det ved administrativ forføyning inntil videre innrømmes tollfrihet for radarapparater og radio-/satellittnavigasjonsmottakere under tolltariffens posisjon 85.26 samt deler dertil under posisjon 85.29.

A/S Møre Tekstilfabrikk, Gåseid, søker i brev datert 20. oktober 1992 og 27. januar 1993 om tollfrihet/tollnedsettelse for vatt av polyester til bruk i fremstilling av luftfilterkassetter til industrien. Norsk tollsats er 10 % av verdien. Omhandlede vatt innføres fra Tyskland, men får ikke EF-status da det tyske firmaet selv må innføre råvaren fra land utenfor EF-området. Firmaet anfører at det ikke eksisterer norsk produksjon av tilsvarende filtre og at det derfor ikke er i konkurranse med norsk produksjon. Det vises imidlertid til sterk konkurranse på det norske markedet av luftfiltre, fra bl.a. USA. For under like vilkår å kunne konkurrere med utenlandske produsenter på såvel norsk som utenlandsk marked ønsker firmaet å kunne innføre omhandlede vatt tollfritt eller mot sterkt redusert toll.

Nærings- og energidepartementet viser i brev av 7. juni 1993 til at omhandlede ferdigvare (filtre) ikke er i konkurranse med norsk produksjon. Varen er tollbelagt med 5,3% inn til EF, men kan importeres tollfritt fra EF til

Norge. Departementet viser videre til St.prp. nr. 1 (1992-93) Om tollavgifter hvor på side 8 er anført at tollene i slike tilfeller skal vurderes nedsatt til EFs tollsats. Nærings- og energidepartementet anbefaler derfor at tollsatsen reduseres til EFs ordinære tollsats (5,3%).

Handels- og Servicenærings Hovedorganisasjon (HSH) uttrykker i brev av 19. mai 1993 forståelse for søkerens fremlagte synspunkter og bemerker at varen benyttes som innsatsvare i norsk produksjon og foreslår derfor at tollfrihet innvilges, subsidiært nedsettelse av tollsatsen til 5,3% tilsvarende EF-sats.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og TEKO Landsforening har i sine brev gitt uttrykk for at søknaden bør imøtekommes og at tollfrihet innvilges.

Departementet skal bemerke at nevnte vare, vatt av polyesterfibrer, hører under tolltariffens varenummer 56.01.2290 (ordinær tollsats 10% av verdien). Ut fra de foreliggende opplysninger om at det her dreier seg om en innsatsvare til bruk i norsk bedrift, vil departementet tilrå at Stortinget gir sin tilslutning til at det på administrativt basis inntil videre innrømmes tollnedsettelse til 5,3%, tilsvarende EFs ytre tollsats, ved innførsel av vatt av polyester til bruk i fremstilling av luftfilterkassetter.

Skjortefabrikken Selje A/S, Selje og Storås Skjorte-fabrikk A/S, Eidsdal, søker i brev datert henholdsvis 8. og 22. august 1991, om tollnedsettelse for:

- vevnader av bomull, (varenummer 52.10.4100),
 - vevnader av syntetiske stapelfibrer, (varenummer 55.13.1100, 55.13.2100, 55.13.2200, 55.13.3100 og 55.14.2200),
- til bruk som innsatsvarer i bedriftens produksjon av skjorter og bluser.

Søknadene har vært forelagt Nærings- og energidepartementet, Næringslivets Hovedorganisasjon og Handels- og Servicenærings Hovedorganisasjon. Høringsinstansene har i samråd med TEKO Landsforening, Tekstilgrossistenes Forbund og Norges Tekstilforbund anbefalt søknaden. HSH har bedt om at tollnedsettelsene gjøres generelle.

Departementet har med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 12 og kgl.res. av 16. desember 1966 innvilget tollfrihet for 1992. Med hjemmel i departementets delegeringsbrev av 28. desember 1966 har Toll- og avgiftsdirektoratet forlenget gyldigheten av tollfritaket inntil utgangen av 1993. Departementet finner på bakgrunn av de foreliggende opplysninger og høringsinstansenes uttalel-

ser å kunne tilrå at Stortinget gir sin tilslutning til at det inntil videre på administrativ basis blir innrømmet tollfrihet for de nevnte varer til bruk i egen bedrift her i landet til fremstilling av skjorter og bluser.

Sto-Nor industri A/S, Berg, søker i brev dater 3. juli og 25. september 1992 om tollfrihet/tollnedsettelse for lysreflekterende produkter hørende under varenummer 39.21.9020 og 59.07.0090. Ordinære tollsats for varene er h.h.v. 13% og 20% av verdien. Søknaden be- grunnes bl.a. med at de norske tollsatsene for angjeldende varer er betydelig høyere enn tollsatsene til andre nordiske og europeiske land, og hevder videre at dette medfører at flere norske konfeksjonsbedrifter velger å sy sine plagg i utlandet. For å konkurrere med utenlandske bedrifter ønsker firmaet tollfri- het subsidiært sterkt redusert tollsats for nevnte varer.

Søknaden har vært forelagt Næringsdepar- tementet, Handels- og Servicenæringens Ho- vedorganisasjon, og Næringslivets Hovedor- ganisasjon. Sistnevnte har forelagt søknaden til TEKO Landsforening. Høringsinstansene anbefaler at søknaden innvilges.

Departementet har, med hjemmel i tolltarif- fens innledende bestemmelser § 12 og kgl.res. av 16. desember 1966, for året 1993 innrømmet tollnedsettelse til 4,9% og 12,5% av verdien for lysreflekterende produkter under h.h.v. varenummer 59.07.0090 og 39.21.9020. Dette tilsvarer EFs tollsats for samme varer. De- partementet finner på bakgrunn av de forelig- gende opplysninger og høringsinstansenes uttalelser å kunne tilrå at Stortinget gir sin til- slutning til at det på administrativ basis blir innrømmet tollfrihet inntil videre for nevnte varer. Departementet har i sin vurdering lagt vekt på at alle høringsinstansene går inn for full tollfrihet og at det her dreier seg om inn- satsvarer som ikke konkurrerer med norsk produksjon.

Profil-Glass A/S, 1364 Hvalstad, søker i brev av 19. og 29. april 1993 om tollfrihet ved inn- førsel av glass av tsjekkisk opprinnelse som etter bearbeiding i form av påføring av dekor i Tyskland innføres til Norge. Norsk tollsats er 18% av verdien. Firmaet fremholder at til tross for EFTA-landenes frihandelsavtaler inngått med henholdsvis Den tsjekkiske re- publikk, Den slovakiske republikk og Tyrkia, må det likevel betales toll dersom udekorert glass fra disse land sendes via EF (Tyskland) for bearbeidelse der, f.eks. for å få påsatt en innbrent dekor, tekst eller illustrasjon. Firma- et ber om at tollsatsen på 18% av verdien for dekorert glass under varenummer 70.13.2910 oppheves eller reduseres.

Søknaden har vært forelagt Nærings- og

energidepartementet, Næringslivets Hoved- organisasjon og Handels- og Servicenærin- gens Hovedorganisasjon.

Nærings- og energidepartementet anbefaler i brev av 14. juli 1993 at tollsatsen for omhand- lede varer settes ned til ordinær EF-sats på 12%.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) drøfter i brev av 8. juli 1993 forskjellige sider av saken, bl.a. med hensyn til GATT-forhand- lingene og norsk tilpasning til EF-medlem- skap. Det beklages at EF/EFTA drøftingene med sikte på en triangulær avtale med de øst- europeiske landene for å etablere økte mulig- heter til produksjonssamarbeid (grunnlag for kumulasjon i opprinnelsesreglene) ennå ikke har ført til resultater. NHO tilrå i sin konklus- sjon og i samråd med Prosessindustriens Landsforening (PIL) at den norske tollsen- kes til EF-nivå.

Handels- og Servicenæringens Hovedorga- nisasjon (HSH) fokuserer i brev av 17. juni 1993 bl.a. på den manglende adgang til såkalt pan-europeisk kumulasjon mellom EF og EF- TA og de her nevnte produksjonsland. HSH har stor forståelse for søkerens synspunkter og anbefaler at full tollfrihet innrømmes.

Departementet skal bemerke at nevnte vare hører under tolltariffens varenummer 70.13.2910 med ordinær tollsats på 18% av verdien. Dekorert glass vil kunne innføres tollfritt som opprinnelsesprodukter fra EF og EFTA-land, fra Færøyene, de tre baltiske sta- ter og fra utviklingsland under GSP-ordnin- gen. Videre kan omhandlede glass innføres tollfritt som opprinnelsesprodukter iht. alle de nye frihandelsavtaler Norge (EFTA) har inngått i 1992/93 (Den tsjekkiske republikk, Den slovakiske republikk, Tyrkia, Israel, Bul- garia, Romania, Polen og Ungarn).

Selv om EF på sin side har inngått tilsva- rende avtaler med de nevnte land er det ingen rettslig forbindelse mellom disse avtaleverk. Bearbeiding av tsjekkiske produkter i EF, i dette tilfellet Tyskland, vil etter gjeldende be- stemmelser frata varen status som opprinnel- sesprodukt iht. Norges (EFTAs) avtale med dette land. EFTA-landenes opprinnelseseks- perter søker å få en omforent løsning med EF på den manglende forbindelse mellom regle- ne. Det arbeides fra EFTAs side for en ord- ning med såkalt «paneuropeisk kumulasjon», dvs. adgang til å la bearbeidelsen av varer fo- regå i flere frihandelsavtaleland uten at varen dermed mister sin adgang til preferansetoll- behandling. Se avsnitt 2.4 i herværende pro- posisjon.

Ved innførsel av tilsvarende glass til EF er ordinær tollsats 12% av verdien. Det beme- kes imidlertid at glass kan innføres tollfritt til

EF fra bl.a. en rekke øst-europeiske land der- som varene er opprinnelsesprodukter i sam- svar med bestemmelsene i EFs frihandelsav- taler med de samme land.

Departementet vil ut fra dette og på bak- grunn av de foreliggende uttalelser i saken til- rå at Stortinget gir sin tilslutning til at det inn- til videre på administrativ basis gis tollned- settelse til 12%, tilsvarende EFs ytre tollsats,

ved innførsel av dekorert glass under vare- nummer 70.13.2910.

Finans- og tolldepartementet

tilrår:

Stortinget blir innbudt til å gjøre vedtak om tollavgifter med virkning fra 1. januar 1994 i samsvar med fremlagte utkast.

Utkast

til vedtak Om tollavgifter fra 1. januar 1994

I.

De bestemmelser om tollavgifter som gjel- der den 31. desember 1993 skal fortsatt gjelde fra 1. januar 1994 med følgende endringer:

Tolltariffens innledende bestemmelser

§ 2 nr. 3, annet og tredje ledd skal lyde:

«Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 1994:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-av- talen¹⁾
- Konvensjonen om opprettelse av Det Eu- ropeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF-Norge
- Frihandelsavtalen EFTA-Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA-Den tsjekkiske republikk
- Frihandelsavtalen EFTA-Den slovakiske republikk
- Frihandelsavtalen EFTA-Israel
- Frihandelsavtalen EFTA-Romania
- Frihandelsavtalen EFTA-Bulgaria²⁾
- Frihandelsavtalen EFTA-Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA-Polen²⁾
- Frihandelsavtalen Norge-Estland
- Frihandelsavtalen Norge-Latvia
- Frihandelsavtalen Norge-Litauen
- Frihandelsavtalen Norge-Færøyene

Tollpreferanser gis under samme forutset- ning også for varer som er omfattet av bilate- rale eller unilaterale erklæringer inngått i til- knytning til disse frihandelsavtalene. *Prefe- ransetollbehandling kan innrømmes produk- ter med opprinnelsesstatus fra de okkuperte områder på Vestbredden og Gaza-stripen.*»

¹⁾ Iverksettelse fra det tidspunkt Finansdeparte- mentet bestemmer.

²⁾ Midlertidig iverksettelse av Bulgaria-avtalen fra 1. juli 1993 og av Polen-avtalen fra 15. november 1993.

§ 4 skal lyde:

«1. Ved fortolling etter vekt skal varens net- tovekt legges til grunn ved beregning av tol- len, når ikke noe annet er særskilt bestemt. Matvarer i lufttett lukket emballasje fortolles med nærmeste innpakning, selv om dette ik- ke er uttrykkelig bestemt. Hvis en vare er blitt gjennomtrukket av vann, beregnes vekten som for samme vare i tørr tilstand. Om en vare ellers har større fuktighet enn vanlig, skal det ikke gjøres noe fradrag i vekten for det.

2. Ved fortolling etter volum skal varens fak- tiske volum legges til grunn ved beregning av toll.

3. Kongen kan treffe nærmere bestemmel- ser om hvordan nettovekten og volum skal be- regnes.»

§ 12 annet ledd skal lyde:

«Finansdepartementet gis fullmakt til, i samsvar med berørte avtaleparters omforente vedtak, å gjennomføre endringer av opprin- nelsesreglene i frihandelsavtaler inngått mel- lom Norge og fremmed stat eller gruppe av stater. Fullmakten gjelder også for ensidige norske preferanseordninger samt ved berikti- gelse av tekniske feil.»

II.

De bestemmelser om toll og avgifter av rei- segods som gjelder 31. desember 1993 skal fremdeles være gjeldende fra 1. januar 1994.

III.

Finans- og tolldepartementet bemyndiges til fra 1. januar 1994 og inntil videre å innrøm- me tollfrihet/tollnedsettelse for følgende va- rer i samsvar med Finansdepartementets til- råding:

Posisjon i Tolltariffen	Vareslag
39.21.902	Plastfolie belagt med lysreflekterende materiale
52.10.410	Vevnader av bomull, og
55.13.110	vevnader av syntetiske stapelfibrer til bruk til fremstilling
.210	her i landet av skjorter og bluser
.220	
.310	
56.14.220	
56.01.229	Vatt av polyester til bruk i fremstilling her i landet av luftfilterkassetter
59.07.009	Vevnader belagt med lysreflekterende materiale
70.13.291	Dekorert glass
85.26.100	Radarapparater og radio-/satellitnavigasjonsmottakere, samt
.910	delar
85.29.109	
.909	
87.11.200	Motorsykler som har motor med sylindervolum
.300	over 50 cm ³
.400	
.500	

IV.

Dersom EØS-avtalen ikke er iverksatt 1. januar 1994 gis Finansdepartementet fullmakt til å suspendere EØS-avtalens tollmessige virkning iht. tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 annet ledd i budsjettperioden 1994 frem til EØS-avtalen iverksettes.

Finansdepartementet gis fullmakt i budsjettperioden 1994 til endelig iverksettelse av de tollmessige sider i frihandelsavtalene mellom EFTA-landene og henholdsvis Bulgaria og Polen.

V.

Finansdepartementet gis fullmakt til å forhøye tollene på varer under tolltariffens posisjon 20.07 til 10% av verdien fra det tidspunkt departementet bestemmer.